

НАУКОВО-ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

О.Г. КУЗЬМІНСЬКА

*Україна, м. Київ, Національний університет біоресурсів і природокористування (НУБіП)
України*

З розвитком інформаційного суспільства пов'язані інтенсивні процеси становлення нової освітньої парадигми - перехід до неперервної, відкритої освіти, яка формує основу інформаційного суспільства. Реалізація принципів відкритої освіти призводить до якісних змін усіх елементів педагогічних систем, включаючи характер самого знання, форм та методів організації навчально-виховного процесу, ролі викладачів та студентів (учнів).

Основними ознаками освітньої системи в інформаційному суспільстві є створення нового знання; територіальна та часова незалежність процесів набуття знань; структурне і змістовне оновлення процесу навчання. Мета освітніх систем при цьому визначається як повсюдне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у процеси викладання й навчання, підвищення привабливості навчання та підсилення зв'язку зі світом професійної діяльності, а також удосконалення підготовки навчально-наукових працівників ВНЗ (вчителів загальноосвітніх шкіл) з інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ).

Сучасні напрями модернізації системи освіти України, обумовлені необхідністю входження України в світовий інформаційний простір, актуалізують потребу щодо створення єдиного освітнього інформаційного простору навчальних закладів.

Матеріали даної статті присвячені розгляду питань створення освітніх середовищ навчальних закладів, на прикладі НУБіП України, як складової єдиного освітнього інформаційного простору.

Відкрите освітнє середовище навчального закладу на сучасному етапі повинно включати в себе: «хмарні обчислення», персональні обчислювальні пристрої, середовища підтримки колективної та індивідуальної комунікації, відкриті освітні ресурси, широкосмуговий доступ до обчислювальних ресурсів, інформаційну безпеку й централізоване фільтрування несумісного з навчальним процесом контенту тощо.

Освітнє середовище може створюватись навколо цифрових мультимедійних архівів навчальних об'єктів, що поєднують знання з різних наукових дисциплін на основі принципів побудови систем управління знаннями. Створення таких мультимедійних цифрових архівів (тематичних *репозитаріїв*) освітніх ресурсів дозволить забезпечити гнучке формування навчально-методичних комплексів у відповідності з різними моделями компетенцій фахівців. Цифровий мультимедійний архів (наприклад, <http://elibrary.nubip.edu.ua>) забезпечує накопичення, інтеграцію, підтримку та організацію доступу до навчальних об'єктів, що дозволяє:

- об'єднати різні джерела інформаційних даних з різних дисциплін, спеціальностей і надати доступ до них всім учасникам навчального процесу в рамках єдиної системи;
- забезпечити постійний розвиток системи за рахунок оновлення теоретичних знань і безперервного накопичення нового досвіду, отриманого учасниками в рамках навчального процесу;
- надавати релевантні навчальним цілям дані кожному з учасників навчального процесу відповідно до його знань, потреб та уподобань.

При такому підході Інтернет розглядається як глобальна платформа поширення колективних знань, проектування індивідуальної траєкторії навчання і набуття досвіду. А створене освітнє середовище є засобом і місцем для накопичення та гармонізації ресурсів, організації спілкування, співробітництва, навчання, моніторингу та перепідготовки як студентів, так викладачів.

Одним з основних критеріїв сучасного університету є наявність якісних електронних відкритих для користування студентами та викладачами освітніх ресурсів. Саме тому розуміння сутності і завдань побудови та використання електронного освітнього середовища, чітке розуміння його структури, складових, системи створення і відбору ресурсів, підбір ефективних сервісів, зокрема Веб 2.0, належить до основних завдань університету. Крім того, важливо сформулювати чітке уявлення щодо функціональності середовища та його окремих складових (рис. 1), каналів доступу,

організації спілкування студентів і професорів між собою та системи моніторингу якості створюваних ресурсів.

Науково – освітнє консультативне середовище НУБіП України: мета, структура, ресурси, споживачі

Рис. 1 Науково-освітнє консультативне середовище НУБіП України

Створення науково-освітнього середовища НУБіП України [5] мало на меті:

- організацію відкритого науково-освітнього середовища на базі інформаційно-комунікаційних технологій;
- консолідацію інформаційно-освітніх ресурсів, активне залучення науково-педагогічних працівників, аспірантів та студентів НУБіП України до створення та гармонізації наукового знання засобами інформаційно-комунікаційних технологій;
- об'єднання інформаційно-освітніх ресурсів, накопичених науково-дослідними інститутами і освітніми установами.

На даному етапі розробки, наповнення та використання, середовище містить наступні типи ресурсів:

- наукові статті науково-педагогічних працівників НУБіП України <http://elibrary.nubip.edu.ua>;
- наукові статті магістрів НУБіП України <http://elibrary.nubip.edu.ua>;
- автореферати дисертацій, захищених в НУБіП України <http://elibrary.nubip.edu.ua>;
- матеріали конференцій НУБіП України <http://elibrary.nubip.edu.ua>;
- роботи магістрів НУБіП України <http://elibrary.nubip.edu.ua>;
- методичні матеріали на підтримку навчального процесу НУБіП України <http://elibrary.nubip.edu.ua>;
- опис відкритих електронних навчальних курсів НУБіП <http://elibrary.nubip.edu.ua>;
- електронні навчальні курси НУБіП України <http://moodle.nauu.kiev.ua>;
- курси для дистанційної самоосвіти <http://agrowiki.nubip.edu.ua>;
- стандарти (кодекс Аліментаріус, ISO, СОУ, ДСТУ) <http://agrowiki.nubip.edu.ua>;
- тематичні практико-орієнтовані інформаційні статті <http://agroua.net>

Головним показником успішного використання ресурсів освітнього середовища є їх якість та створення зручного і відкритого сервісу для спільної роботи всіх учасників. Іншим важливим

питанням у вирішенні проблеми колективного наповнення та ефективного використання ресурсів є підготовка кадрів та створення відповідної інфраструктури. І якщо створення якісної інфраструктури, що забезпечує потреби сучасного студента, вимагає значних фінансових витрат, то питання підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу можна вирішити на основі правильно спроектованої системи навчання та мотивації професорів і доцентів.

На завершення слід зазначити, що побудова електронного освітнього середовища та ефективне використання його ресурсів можливо за наявності:

1. нормативної (корпоративної) бази, яка включає:
 - ІКТ-стандарт для викладачів, студентів, адміністрації;
 - стандарти на створення навчально-методичних комплектів, електронних курсів [2] та електронних підручників нового зразка;
2. системи підвищення кваліфікації, в рамках якої передбачається:
 - створення портфоліо викладачів;
 - проведення курсів для магістрів з оформлення та подання магістерських робіт;
 - проведення курсів-тренінгів для викладачів з питань створення та розміщення навчально-методичних матеріалів на інформаційному порталі університету, створення електронних навчальних курсів та їх атестації;
 - проведення циклу майстер-класів для викладачів;
 - проведення тематичних тренінгів для керівників;
3. електронного інформаційного середовища, що складається з:
 - електронних освітніх ресурсів;
 - навчально-інформаційного portalу (наприклад, на базі платформи Moodle);
 - електронного архіву (репозитарій);
 - електронної бібліотеки;
 - системи електронного документообігу;
 - відкритої онтології (наприклад, на базі MediaWiki);
 - відкритого portalу для організації взаємодії.

Література

1. Головань М. Інформатична компетентність: сутність, структура і становлення. // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. – 2007.- № 4, – с.62 – 69.
2. Морзе Н.В., Глазунова О.Г. Положення про електронний навчальний курс. – К.: “К.І.С.”, 2004. – 112 с.
3. ЕкоАгроВікі [Електронний ресурс].: <http://www.agrowiki.nubip.edu.ua> . – Назва з екрану.
4. Навчально-інформаційний портал НУБіП України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://moodle.nauu.kiev.ua> . – Назва з екрану.
5. Науково-освітнє консультативне середовище [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nubip.edu.ua/node/2984> . – Назва з екрану.
6. Новый стандарт ИСО для повышения качества образовательных услуг и упрощения международного сравнения [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.iso.org/iso/ru/pressrelease.htm?refid=Ref1384>. – Заголовок с экрана.